

XÂY DỰNG CHUỖI LIÊN KẾT PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT KHOAI TÂY GẮN VỚI TIÊU THỤ TỪ NGUỒN GIỐNG KHOAI TÂY SẠCH BỆNH BẰNG CÔNG NGHỆ KHÍ CANH

Tên công trình: *Xây dựng chuỗi liên kết phát triển sản xuất khoai tây gắn với tiêu thụ từ nguồn giống khoai tây sạch bệnh bằng công nghệ khí canh trên địa bàn tỉnh Nghệ An*

Tác giả: *CNKH. Ngô Hoàng Linh và cộng sự*

Giải thưởng Sáng tạo KH&CN Nghệ An 2023: *Giải Nhất*

1. Đặt vấn đề

Khoai tây là cây trồng có giá trị dinh dưỡng cao, thay thế tốt cho các cây trồng đang kém hiệu quả trong cơ cấu cây trồng hiện nay, đặc biệt là cây trồng vụ Đông của nước ta nói chung và tỉnh Nghệ An nói riêng. Bên cạnh đó, ngành chế biến khoai tây mới xuất hiện được gần 10 năm nhưng đang phát triển rất mạnh mẽ mở ra hướng đi cho sản xuất khoai tây ở nước ta. Nghệ An lại là tỉnh có nhiều tiềm năng để phát triển cây khoai tây trở thành cây hàng hóa, cây trồng chủ lực trong vụ Đông và cây khoai tây cũng vốn đã từng là một trong những cây trồng chủ lực tại Nghệ An những năm 80 của thế kỷ XX. Tuy nhiên, có 2 nguyên nhân cơ bản làm cho nghề trồng khoai tây tại Nghệ An không còn phát triển như trước đây đó là khó khăn về nguồn giống và thị trường tiêu thụ. Vì vậy, để khoai tây là một loại cây trồng chủ lực trong vụ Đông đem lại hiệu quả thực sự cho người nông dân trên địa bàn tỉnh Nghệ An thì cần phải giải quyết được các vấn đề về giống, về biện pháp kỹ thuật canh tác tổng hợp trong sản xuất khoai tây hàng hóa, tạo liên kết được giữa người dân, chính quyền và doanh

nh nghiệp trong việc bao tiêu sản phẩm. Trước thực tế đó, nhằm khai thác và tận dụng lợi thế, tiềm năng sẵn có, đưa khoai tây thành một loại cây trồng chủ lực mang lại hiệu quả kinh tế cho người dân, thay đổi cơ cấu cây trồng vụ Đông tại tỉnh Nghệ An trong giai đoạn hiện nay, công trình: Xây dựng mô hình liên kết phát triển sản xuất khoai tây gắn với tiêu thụ từ nguồn giống khoai tây sạch bệnh bằng công nghệ khí canh tại Nghệ An đã được Trung tâm Ứng dụng Tiến bộ KH&CN Nghệ An triển khai thực hiện.

2. Nội dung công trình

Công trình đã tiếp nhận hệ thống công nghệ sản xuất giống khoai tây sạch bệnh tiên tiến của Viện Sinh học Nông nghiệp để áp dụng chủ động vào việc sản xuất khoai tây giống trên địa bàn tỉnh. Có thể tóm tắt quy trình công nghệ như sau: Từ cây nuôi cấy mô (in-vitro) → Sản xuất giống G0 trong nhà khí canh → Sản xuất giống G1 siêu nguyên chủng → Sản xuất giống G2 nguyên chủng → Sản xuất giống G3 xác nhận → Sản xuất khoai tây thương phẩm. Đồng thời, công trình hoàn thiện quy trình công nghệ sản xuất khoai tây giống bằng công nghệ khí canh; quy trình công nghệ sản xuất khoai tây thương phẩm từ nguồn giống công nghệ khí canh phù hợp với điều kiện tỉnh Nghệ An; xây dựng mô hình sản xuất giống khoai tây sạch bệnh bằng công nghệ khí canh; xây dựng mô hình liên kết phát triển sản xuất khoai tây gắn với tiêu thụ từ nguồn giống khoai tây sạch bệnh bằng công nghệ khí canh. Hàng

năm, cứ đến vụ sản xuất, đơn vị chủ trì phối hợp với Viện Sinh học Nông nghiệp (là đơn vị chuyên giao công nghệ, vừa là đại diện Công ty Orion Việt Nam) tiến hành ký kết hợp đồng thực hiện các mô hình. Đối với mô hình giống, đơn vị chủ trì thu mua toàn bộ, bảo quản để phục vụ cho năm tiếp theo. Đối với mô hình thương phẩm, tiến hành ký hợp đồng 3 bên, đơn vị Viện Sinh học Nông nghiệp đứng ra cam kết thu mua sản phẩm để cung cấp cho nhà máy chế biến thực phẩm đồ ăn nhanh của Công ty Orion Việt Nam. Việc thực hiện ký kết hợp đồng tiêu thụ sản phẩm khoai tây vùng sản xuất hàng hóa chặt chẽ đến từng hộ nông dân để khuyến khích sản xuất phát triển nhân rộng.

Kết quả, công trình đã xây dựng thành công mô hình sản xuất giống khoai tây sạch bệnh bằng công nghệ khí canh với năng suất thu được 94.848 củ giống gốc; mô hình sản xuất giống siêu nguyên chủng thu được 61.659 củ giống siêu nguyên chủng; xây dựng thành công mô hình 2ha sản xuất giống nguyên chủng và giống xác nhận, năng suất bình quân đạt 17,6 tấn/ha (huyện Diễn Châu); xây dựng thành công mô hình liên kết sản xuất khoai tây thương phẩm gắn với tiêu thụ. Trong năm 2020-2021, đã xây dựng mô hình với quy mô 18ha, năng suất bình quân đạt 22,39 tấn/ha, sản lượng 403,02 tấn (huyện Diễn Châu). Sau đó, đơn vị chủ trì đã tiến hành mở rộng mô hình năm 2022 với diện tích nhân rộng là 139ha, năng suất bình quân đạt 18 tấn/ha. Hiệu quả mô hình sản xuất khoai tây thương phẩm năm 2020-2021 là gần 2 tỷ đồng; năm 2022 là hơn 12 tỷ đồng. Như vậy trồng 1ha khoai tây thương

phẩm lãi thuần thu được 106.697.000 đồng, bình quân người nông dân thu lãi thuần trên 1 sào đất trong vòng 3 tháng là 5.334.850 đồng.

Các mô hình đã góp phần nâng cao nhận thức của cán bộ cơ sở và bà con nông dân trực tiếp tham gia thực hiện dự án và nông dân các vùng lân cận trong việc lựa chọn giống khoai tây để đưa vào sản xuất, thấy được lợi thế của đầu ra cho sản phẩm khi sử dụng các giống Atlantic và Solara; tạo được nguồn giống chất lượng cao tại chỗ, chủ động cho sản xuất, giúp người dân yên tâm, ổn định nguồn giống, mở rộng sản xuất; đã hình thành được chuỗi liên kết bao tiêu đầu ra sản phẩm lâu dài và ổn định. Công trình xác định mục đích tạo liên kết được giữa người dân, chính quyền và doanh nghiệp trong việc bao tiêu sản phẩm, hình thành chuỗi liên kết trong sản xuất nông nghiệp là vấn đề cốt lõi trong việc đưa ngành sản xuất khoai tây phát triển mạnh trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

3. Kết luận

Thành công của công trình là đã tạo ra mối liên kết 4 nhà: nhà khoa học, doanh nghiệp, người nông dân và nhà quản lý, do đó sản phẩm người nông dân sản xuất được thu mua ngay tại ruộng, giá cả ổn định. Chương trình được người dân đón nhận một cách tích cực, ngày càng mở rộng diện tích sản xuất theo mô hình liên kết bao tiêu đầu ra./.

Công ty Orion Việt Nam thu mua khoai tây thương phẩm cho các hộ nông dân